

RECHTBANK DEN HAAG

Roldatum: 19 april 2023
Zaak- en rolnummer: C/09/637977 / HA ZA 22-941

CONCLUSIE EX ARTIKEL 1018C LID 5 RV

inzake

de publiekrechtelijke rechtspersoon GEMEENTE DEN HAAG, zetelend te Den Haag;

gedaagde

advocaten: mr. G.A. van der Veen en mr. P. Haas MBA

en

de stichting STICHTING SINTI, ROMA EN REIZIGERS, gevestigd te Den Haag;

eiseres

advocaten: mrs. T. Hendriks en R.G. Bloemberg

INHOUDSOPGAVE

I.	INLEIDING	3
II.	PUNT VAN PROCESORDE	4
III.	TOEPASSELIJK COLLECTIEVE ACTIE-REGIME	5
IV.	STICHTING HEEFT GEEN BELANG BIJ VORDERINGEN 'VOOR ZICHZELF'	6
V.	GEEN GELIJKSOORTIGE BELANGEN	6
V.1	Inleiding	6
V.2	Juridisch kader	7
V.3	De gestelde belangen en vorderingen in deze procedure zijn niet gelijksoortig	8
V.3.1	Inleidende opmerkingen	8
V.3.2	De achterban van de Stichting is te ruim en onvoldoende concreet.....	9
V.3.3	De vermeende onrechtmatigheid van het woonwagenebeleid van de Gemeente.....	10
V.3.4	Bevel tot het realiseren en aanbieden van woonwageneplaatsen.....	14
V.4	Tussenconclusie gelijksoortigheidsvereiste.....	15
VI.	REPRESENTATIVITEIT	15
VI.1	Representativiteit onder de WAMCA.....	15
VI.1.1	Inleiding	15
VI.1.2	Kwantitatieve element	16
VI.2	Representativiteitsvereiste onder art. 3:305a BW (oud)	17
VII.	HET LICHTTE ONTVANKELIJKHEIDSREGIME EX ART. 3:305A LID 6 BW MIST TOEPASSING	18
VII.1	Inleiding	18
VII.2	Het Lichte Regime is niet van toepassing; het reguliere ontvankelijkheidsregime geldt.....	19
VII.2.1	Geen (zuiver) ideëel doel	19
VII.2.2	Groot financieel belang.....	20
VII.2.3	Opmaat naar schadevergoedingsacties	21
VII.2.4	Stichting voldoet niet aan de eisen van art. 3:305a lid 2 sub a t/m en art. 3:305a lid BW en evenmin aan de eisen van de Claimcode.....	21
VIII.	DE STICHTING VOLDOET NIET AAN DE ONTVANKELIJKHEIDSEISEN VAN ART. 3:305A LEDEN 2 EN 5 BW ALSMEDE DE CLAIMCODE	22
IX.	BEWIJSAANBOD	27
X.	MET CONCLUSIE	27

I. INLEIDING

1. Deze procedure betreft een collectieve actie op grond van art. 3:305a lid 1 BW die door de stichting Stichting Sinti, Roma en Reizigers ('**Stichting**') bij dagvaarding van 8 november 2022 is ingesteld. De collectieve vorderingen van de Stichting zijn in de kern gebaseerd op de vermeende onrechtmatigheid van het woonwagenbeleid van de Gemeente Den Haag ('**Gemeente**') sinds 1999. De Gemeente voert hiertegen verweer (**Productie 1**).
2. De vorderingen die de Stichting tegen de Gemeente instelt, zijn vergaand. Zo vordert de Stichting onder meer dat de Gemeente wordt veroordeeld om binnen slechts één jaar een groot aantal standplaatsen te realiseren, onder verbeurte van een (hoge) dwangsom.¹ Daarnaast zoekt de Stichting verklaringen voor recht dat de Gemeente onrechtmatig zou handelen jegens 'alle woonwagenbewoners in Den Haag' (zonder deze groep verder concreet af te bakenen).²
3. De Stichting wenst met deze procedure bovendien precedentwerking te bewerkstelligen voor andere Nederlandse gemeenten,³ zodat deze collectieve actie slechts het startschot (b)lijkt te zijn voor soortgelijke procedures van de Stichting tegen andere gemeenten.
4. Mede gelet op het vorenstaande acht de Gemeente het wenselijk om eerst te laten toetsen of de Stichting en haar vorderingen voldoen aan de (kwaliteits)eisen die daaraan door de wet en jurisprudentie worden gesteld.⁴ De Gemeente meent dat dit niet het geval is, zodat de Stichting niet-ontvankelijk moet worden verklaard.
5. In deze beperkte conclusie vestigt de Gemeente eerst de aandacht op een punt van procesorde (hoofdstuk II). Vervolgens staat de Gemeente in hoofdstuk III stil bij het op deze procedure toepasselijke collectieve actieregime (WAMCA en/of art. 3:305a BW (oud)). In hoofdstuk IV licht de Gemeente toe dat de Stichting geen belang heeft bij de vorderingen die zij in deze procedure 'voor zichzelf' instelt. Daarna zet de Gemeente achtereenvolgend uiteen dat:
 - (i) de vorderingen van de Stichting onvoldoende gelijksoortig en daarmee niet bundelbaar zijn (hoofdstuk V);
 - (ii) de Stichting onvoldoende representatief is (hoofdstuk VI);
 - (iii) het 'lichte ontvankelijkheidsregime' van art. 3:305a lid 6 BW ('**Lichte Regime**') op de Stichting niet van toepassing is (hoofdstuk VII); en
 - (iv) de Stichting ook niet voldoet aan de overige ontvankelijkheidseisen van art. 3:305a BW (oud)

¹ Petitum sub 3.

² Petitum sub 1 en 2.

³ Dagvaarding par. 2.4 en art. 3 van de statuten van de Stichting (Productie 3 bij dagvaarding, hierna '**Statuten**').

⁴ Op grond van art. 1018c lid 5 Rv is de Gemeente hiertoe bevoegd.

en nieuw) en de Claimcode 2019 ('Claimcode') (hoofdstuk VIII).

6. Tot slot sluit de Gemeente af met een bewijsaanbod (hoofdstuk IX) en een conclusie (hoofdstuk X).
7. Deze antwoordconclusie bevat nog geen feitelijk en/of juridisch verweer ten gronde. Al hetgeen de Gemeente in deze antwoordconclusie stelt, ziet uitsluitend op en dient te worden begrepen binnen de context van de in dit stadium van de procedure behandelde onderwerpen.
8. Eventuele onderstrepingen, toevoegingen tussen blokhaken en vetgedrukte passages in citaten zijn toegevoegd door de Gemeente, tenzij anders weergegeven.

II. PUNT VAN PROCESORDE

9. In haar dagvaarding gaat de Stichting slechts summierlijk in op de aan haar gestelde wettelijke ontvankelijkheidseisen.⁵ De dagvaarding van de Stichting voldoet hiermee niet aan het vereiste van art. 1018c lid 1 onder d Rv, dat voorschrijft dat de Stichting in haar dagvaarding een omschrijving moet geven van de wijze waarop voldaan is aan de ontvankelijkheidseisen van art. 3:305a BW, *op dusdanige wijze* dat de rechtbank in staat wordt gesteld om te beoordelen of de vordering zich leent voor behandeling in collectieve actie en of de Stichting voldoet aan de (overige) eisen van art. 3:305a BW.⁶
10. De Gemeente houdt er rekening mee dat de Stichting haar stellingen en motiveringen naar aanleiding van deze antwoordconclusie tijdens de mondelinge behandeling op 27 juni 2023 zal willen aanvullen. Als gevolg hiervan zal de Gemeente op zitting mogelijk worden geconfronteerd met tal van (nieuwe) stellingen en motiveringen, waarop de Gemeente ter plekke niet (volledig) zal kunnen reageren. Dit zou in strijd zijn met de goede procesorde en met het beginsel van hoor en wederhoor.
11. Om het voorstaande te ondervangen, geeft de Gemeente de rechtbank in overweging om de Stichting in de gelegenheid te stellen om uiterlijk vier weken voor de mondelinge behandeling een akte te nemen, waarin zij reageert op deze conclusie van de Gemeente. Op deze wijze zal een voldragen schriftelijk partijdebat hebben plaatsgevonden voordat deze zaak op zitting komt, zodat de standpunten van partijen over en weer in voldoende mate duidelijk zullen zijn en op zitting (voor zover nog nodig) een gedegen debat over deze standpunten kan worden gevoerd. Dit komt de procesefficiëntie ten goede, is doelmatig en zal de rechtbank bovendien beter in staat stellen om het (resterende) partijdebat tijdens de mondelinge behandeling te sturen.

⁵ Dagvaarding, par. 2.1 t/m 2.7.

⁶ Van Mierlo, *T&C Burgelijke Rechtsvordering*, Deventer: Kluwer 2022, art. 1018c, aant. 2.

III. TOEPASSELIJK COLLECTIEVE ACTIE-REGIME

12. De Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie ('WAMCA') is van toepassing op collectieve actieprocedures die aanhangig zijn gemaakt op of na het tijdstip waarop de WAMCA in werking trad (1 januari 2020) en die betrekking hebben op schadeveroorzakende gebeurtenissen die plaatsvonden op of na 15 november 2016.⁷
13. De WAMCA is tevens (gedeeltelijk)⁸ van toepassing op collectieve actieprocedures die aanhangig zijn gemaakt op of na 1 januari 2020 en die betrekking hebben op een reeks van schadeveroorzakende gebeurtenissen die zowel vóór als na 15 november 2016 hebben plaatsgevonden.⁹
14. De Stichting gaat er zonder nadere motivering vanuit dat de WAMCA op haar vorderingen jegens de Gemeente van toepassing zou zijn.¹⁰ Over de vraag welke schadeveroorzakende gebeurtenissen daaraan precies ten grondslag zouden liggen, laat de Stichting zich evenmin uit.
15. De Stichting baseert haar vorderingen in de kern op de vermeende onrechtmatigheid van het gestelde woonwagenbeleid van de Gemeente sinds 1999. De Stichting verwijt het de Gemeente sinds 1999 een 'uitsterfbeleid' te hebben gehanteerd, wat tot een daling van het aantal woonwagenstandplaatsen zou hebben geleid. De Stichting wijst daarbij op een afname van het aantal woonwagenplaatsen in de Gemeente tussen 2000 (343 standplaatsen) en 2010 (233 standplaatsen)¹¹ en in het bijzonder de deconcentratie van de Escamplaan in de periode 2006 tot 2010.¹² Deze gebeurtenissen liggen vóór 15 november 2016.
16. De Stichting verwijt het de Gemeente daarnaast dat zij sinds 2018 onvoldoende stappen zou hebben gezet om haar woonwagenbeleid aan te passen. Of dit volgens de Stichting als schadeveroorzakende gebeurtenis in de zin van het overgangsrecht bij de WAMCA heeft te gelden, stelt en onderbouwt de Stichting niet.
17. Bij deze stand van zaken refereert de Gemeente zich wat betreft de vraag of deze procedure wordt

⁷ Artikel III WAMCA; artikel 119a lid 2 Overgangswet Nieuw BW. 15 november 2016 betreft de datum waarop het aanvankelijke wetsvoorstel voor de WAMCA aan de Tweede Kamer werd aangeboden (*Kamerstukken II* 2016/17, 34 608, nr. 2). Vanaf dat moment konden (en moesten) potentiële verweerders rekening houden met de invoering van het nieuwe stelsel.

⁸ De Gemeente verwijst in dit verband naar het tussenvonnissen van 1 februari 2023 van de Rechtbank Amsterdam in de Vattenfall-procedure (ECLI:NL:RBAMS:2023:403). In deze procedure oordeelde de rechtbank dat de WAMCA van toepassing was voor zover het schadeveroorzakende gebeurtenissen betrof (in die zaak: het door de energieleverancier versturen van facturen aan haar klanten) na 15 november 2016.

⁹ *Kamerstukken II* 2018/19, 34 608, nr. 13, p. 2 (Amendement van het lid Van Gent c.s.).

¹⁰ Zie bijvoorbeeld dagvaarding, par. 2.2.

¹¹ Dagvaarding, par. 5.1 en 5.13.

¹² Dagvaarding, par. 5.16 t/m 5.20. De Stichting benoemt op de Escamplaan na geen enkel ander voorbeeld.

beheerst door de WAMCA en/of artikel 3:305a BW (oud) met inachtneming van het voorstaande aan het oordeel van de rechtbank.

18. In de hiernavolgende hoofdstukken zal de Gemeente toelichten op welke gronden de Stichting niet-ontvankelijk is in haar vorderingen (zowel onder de WAMCA als onder artikel 3:305a BW (oud)).

IV. STICHTING HEEFT GEEN BELANG BIJ VORDERINGEN 'VOOR ZICHZELF'

19. Art. 3:305a BW vormt de uitzondering op de regel dat een eiser alleen mag opkomen voor zijn eigen belang. Op grond van art. 3:305a lid 1 BW kan een belangenorganisatie in de zin van dit artikel een rechtsvordering instellen ter bescherming van de gelijksoortige belangen van *andere personen*: Jongbloed schrijft hierover:

“Het is van essentiële betekenis zich te realiseren dat de eisende rechtspersoon die zich op deze bepaling beroept, niet opkomt voor zijn eigen belangen, maar zich richt op de behartiging van de belangen van anderen.”¹³

20. De enkele omstandigheid dat de Stichting op grond van art. 3:305a lid 1 BW de belangen van ‘woonwagenebewoners in Den Haag’ stelt te vertegenwoordigen, scheidt geen nieuw, eigen (materieel) belang van de Stichting. Vertegenwoordiging cumuleert slechts de reeds bestaande individuele belangen.¹⁴ Desalniettemin vordert de Stichting in haar petitum sub 1 en 2 voorrechtverklaringen dat de Gemeente onrechtmatig zou hebben gehandeld “*jegens eiser* [de Stichting] *en/of Roma, Sinti en (andere) woonwagenebewoners in Den Haag*”.
21. Gelet op het voorstaande dient de Stichting niet-ontvankelijk te worden verklaard in haar vorderingen sub 1 en 2 petitum, voor zover deze vorderingen betrekking hebben op de Stichting zelf.

V. GEEN GELIJKSOORTIGE BELANGEN

V.1 Inleiding

22. Aan de hand van het gelijksoortigheidsvereiste dient te worden beoordeeld of de collectieve vorderingen van de Stichting zich lenen voor simultaanbeoordeling in één collectieve procedure.¹⁵ Het gelijksoortigheidsvereiste geldt zowel onder artikel 3:305a BW (oud)¹⁶ als onder de WAMCA.¹⁷

¹³ A.W. Jongbloed, *GS Vermogensrecht*, art. 3:303 BW, aant. 18.

¹⁴ T. Bleeker, ‘Voldoende belang in collectieve acties: drie maal artikel 3:303 BW’, *NTBR* 2018/20, p. 146.

¹⁵ P.G.J. Wissink, ‘De preliminaire ontvankelijkheidsbeslissing onder de WAMCA: hoe ‘inhoudelijk’ mag de voorfase zijn?’, *TCR* 2021/1, p. 4.

¹⁶ Art. 3:305a lid 1 BW (oud).

¹⁷ Art. 3:305a lid 1 BW en art. 1018c lid 5 sub b Rv.

23. De Gemeente licht in dit hoofdstuk toe dat een aantal door de Stichting bij dagvaarding ingestelde vorderingen ongeschikt is om in één collectieve procedure te beoordelen. In dit verband staat de Gemeente hieronder eerst kort stil bij het toepasselijke juridisch kader bij het gelijksoortigheidsvereiste.

V.2 Juridisch kader

24. Een collectieve actie kan slechts worden gerechtvaardigd, als daarmee een effectievere en efficiëntere rechtsbescherming wordt bereikt dan in een individuele procedure. Dit is alleen het geval, als de bij de vordering betrokken achterliggende belangen dusdanig gelijksoortig en voldoende te veralgemeniseren zijn, dat zij zich voor bundeling lenen.¹⁸
25. De aanwezigheid van een gemeenschappelijke geschilpunt is op zichzelf onvoldoende om van gelijksoortigheid te kunnen spreken. Over dit gemeenschappelijke geschilpunt moet kunnen worden beslist zonder acht te hoeven slaan op individuele omstandigheden van het geval. De wetgever overweegt op dit punt:

“Het is derhalve mogelijk dat er weliswaar sprake is van een gemeenschappelijk geschilpunt, maar dat de bij dit geschilpunt betrokken rechtsvragen en feitelijke vragen per individu verschillend beantwoord moeten worden.”¹⁹

26. Het is daarbij aan de belangenorganisatie om te stellen en zo nodig te bewijzen dan sprake is van gelijksoortige belangen.²⁰
27. De Hoge Raad heeft de maatstaf van het gelijksoortigheidsvereiste in 2010 in zijn arrest *Plazacasa* verder uitgewerkt.²¹ Volgens de Hoge Raad is sprake van gelijksoortigheid, wanneer:

“(…) de belangen ter bescherming waarvan de rechtsovereenkomst strekt, zich lenen voor bundeling, zodat een efficiënte en effectieve rechtsbescherming ten behoeve van de belanghebbenden kan worden bevorderd. Aldus kan immers in één procedure geoordeeld worden over de door de rechtsovereenkomst aan de orde gestelde geschilpunten en vorderingen, zonder dat daarbij de bijzondere omstandigheden aan de zijde van de individuele belanghebbenden betrokken behoeven te worden.”²²

¹⁸ *Kamerstukken II 1991/92, 22 486, nr. 3 (MvT), p. 22 – 23 en HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2080, r.o. 9.1.3.*

¹⁹ *Kamerstukken II 1991/92, 22 486, nr. 3 (MvT), p. 27.*

²⁰ Zie o.m. *Kamerstukken II 1991/92, 22 486, nr. 3 (MvT), p. 28 – 29 en bijvoorbeeld Hof Arnhem-Leeuwarden 26 maart 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:2624, r.o. 5.8.*

²¹ HR 26 februari 2010, NJ 2011/473 (*Baas in Eigen Huis/Plazacasa*). Zie tevens recent Rb. Noord-Holland 29 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2811, r.o. 5.4.3.

²² HR 26 februari 2010, NJ 2011/473 (*Baas in Eigen Huis/Plazacasa*), r.o. 4.2.

28. Is voor de beoordeling van de vorderingen nodig om de specifieke omstandigheden aan de zijde van individuele belanghebbenden in de beoordeling te betrekken, dan volgt niet-ontvankelijkheid.
29. Deze benadering van de Hoge Raad in het *Plazacasa*-arrest is ook onder de WAMCA de heersende leer.²³

V.3 De gestelde belangen en vorderingen in deze procedure zijn niet gelijksoortig

V.3.1 Inleidende opmerkingen

30. De Stichting motiveert in haar dagvaarding nauwelijks waarom de belangen van (voormalige) woonwagewoners waarvoor zij stelt op te komen in voldoende mate gelijksoortig zouden zijn. Zij stelt in dit verband slechts dat:
- i) een efficiënte rechtsbescherming niet mogelijk zou zijn zonder bundeling;²⁴
 - ii) de (voormalige) woonwagewoners een gemeenschappelijke cultuur zouden delen;²⁵
 - iii) de belangen van alle (voormalige) woonwagewoners door het beweerdelijk onrechtmatig handelen van de Gemeente op eenzelfde wijze zouden worden geschaad;²⁶ en
 - iv) (voormalige) woonwagewoners op gelijke wijze zouden profiteren van de door de Stichting ingestelde collectieve vorderingen.²⁷
31. De Gemeente betwist dat de door de Stichting gestelde belangen en vorderingen (voldoende) gelijksoortig zouden zijn. Dit licht zij onderstaand nader toe.
32. De Gemeente stelt voorop dat de Stichting met bovenstaande stelling onder i) lijkt te miskennen welke juridische maatstaf aan het gelijksoortigheidsvereiste ten grondslag ligt. De enkele omstandigheid dat van een individuele woonwagewoner niet zou kunnen worden gevergd dat diegene op individuele basis een procedure start tegen de Gemeente (de Gemeente betwist dit), rechtvaardigt nog geen collectieve procedure. Daarvoor is – zoals gezegd – noodzakelijk dat er een gemeenschappelijk geschilpunt is, waarover moet kunnen worden beslist zonder acht te hoeven slaan op individuele omstandigheden van het geval (zie par. 24 t/m 27 hiervoor).

²³ Zie *Kamerstukken II 2017/18*, 34 608, nr. 6 (Nota n.a.v. het verslag), p. 18: "In de genoemde voorbeelden zal de rechter moeten beoordelen of deze vordering voldoet aan de vereisten uit artikel 3:305a lid 1 BW dat er sprake is van gelijksoortige belangen die zich lenen voor bundeling in een collectieve schadevergoedingsactie. Dit betekent dat de vragen voldoende gemeenschappelijk moeten zijn. Er moet zodanig geabstraheerd kunnen worden van de bijzonderheden van individuele gevallen, dat de beoordeling niet anders zou kunnen uitvallen dan in een individueel geval." De wetgever refereert hier impliciet aan r.o. 4.2 van het *Plazacasa*-arrest.

²⁴ Dagvaarding, par. 2.5.

²⁵ Dagvaarding, par. 2.5.

²⁶ Dagvaarding, par. 2.5.

²⁷ Dagvaarding, par. 2.5.

33. Voorts merkt de Gemeente reeds hier op – zij komt hier nog nader over te spreken – dat deze procedure geen (zuivere) ideële actie betreft.²⁸ In ieder geval een deel van de vorderingen strekt er immers toe dat de rechtbank voor recht zou moeten verklaren dat de Gemeente jegens “*Roma, Sinti en (andere) woonwagenbewoners in Den Haag*” en “*in het bijzonder de woonwagenbewoners die gedwongen hun leefwijze hebben moeten verlaten*” onrechtmatig zou hebben gehandeld. Dit zijn individualiseerbare vorderingen ten behoeve van een specifieke groep (voormalige) woonwagenbewoners, waarvoor de Stichting stelt op te komen.
34. Tot slot geldt dat de personen binnen de gestelde achterban van de Stichting door het woonwagenbeleid van de Gemeente niet op dezelfde wijze kunnen zijn geraakt en evenmin op dezelfde wijze baat zouden kunnen hebben bij de vorderingen van de Stichting jegens de Gemeente. De Gemeente zal dit in deze conclusie nader toelichten.

V.3.2 De achterban van de Stichting is te ruim en onvoldoende concreet

35. Kijkt men naar de wijze waarop de Stichting haar achterban in deze procedure definieert, dan wordt al snel duidelijk dat de Stichting haar vorderingen te breed heeft ingestoken en dat (mede daardoor) van gelijksoortigheid van achterliggende belangen bij de door de Stichting ingestelde vorderingen geen sprake is.
36. De Stichting omschrijft de groep woonwagenbewoners voor wie zij in deze procedure stelt op te komen als:

“(...) de groep personen die leeft in woonwagens (en de groep die in woonwagens geleefd heeft maar daar, vaak tegen hun wil, nu (tijdelijk) niet meer in leeft).”²⁹

37. Gelet op deze definiëring staat in ieder geval vast dat de Stichting haar vorderingen mede instelt voor de groep voormalige woonwagenbewoners die de vrijwillige keuze hebben gemaakt om te gaan wonen in een ‘stenen woning’. Niet valt in te zien hoe de Gemeente jegens die groep onrechtmatig zou kunnen hebben gehandeld, omdat dit deel van de achterban van de Stichting er om hen moverende redenen zelf voor heeft gekozen om elders te gaan wonen. Dit werkt door in alle vorderingen die de Stichting jegens de Gemeente instelt. Van gelijksoortige belangen is in zoverre al geen sprake.
38. De Gemeente stelt eveneens vast dat de Stichting heeft nagelaten om enig onderscheid aan te brengen tussen de (belangen van) verschillende (subgroepen)³⁰ (voormalige) woonwagenbewoners

²⁸ Anders dan de Stichting stelt, zie bijvoorbeeld par. 2.2 van de dagvaarding.

²⁹ Dagvaarding, voetnoot 2.

³⁰ Sinti, Roma ‘en (andere) woonwagenbewoners’.

die bij de collectieve vorderingen van de Stichting gediend zouden zijn. Tevens heeft de Stichting onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de omstandigheden waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van de vermeende (on)toelaatbaarheid van de gedragingen van de Gemeente jegens alle (voormalige) woonwagenebewoners zodanig gelijk zijn, dat het mogelijk is om deze te vatten in de door de Stichting ingestelde collectieve vorderingen. De Gemeente licht dit in de navolgende paragrafen per vordering van de Stichting nader toe.

V.3.3 De vermeende onrechtmatigheid van het woonwagenebeleid van de Gemeente

39. De Stichting vordert onder sub 1 een verklaring voor recht dat:

“de Gemeente door (a) haar (uitsterf)beleid tot op heden niet aan te passen en/althans (b) door niet feitelijk over te gaan tot het realiseren c.q. uitbreiden van het aantal woonwagenebeleidplaatsen en deze aan te bieden aan de personen op de wachtlijst voor een woonwagenebeleidplaats, in het bijzonder de woonwagenebewoners die gedwongen hun leefwijze hebben moeten verlaten, onrechtmatig handelt jegens eiser en/of jegens Roma, Sinti en (andere) woonwagenebewoners in Den Haag,”

40. Bovenvermelde verklaring voor recht bestaat uit twee elementen, te weten (i) het niet aanpassen van het vermeende woonwagenebeleid van de Gemeente, en (ii) het niet realiseren c.q. aanbieden van aanvullende woonwagenebeleidplaatsen aan (voormalige) woonwagenebewoners op de wachtlijst, en dan in het bijzonder woonwagenebewoners die hun leefstijl gedwongen zouden hebben moeten verlaten.
41. Door de wijze waarop de Stichting voornoemde verklaring voor recht heeft ingestoken, is een gebundelde behandeling daarvan in collectieve actie niet mogelijk. De reden hiervoor is dat de Stichting de rechtbank niet slechts vraagt om een algemeen (on)rechtmatigheidsoordeel over ‘het’ woonwagenebeleid van de Gemeente, maar tevens in rechte vastgesteld wenst te krijgen dat dit beleid onrechtmatig zou zijn (geweest) jegens *alle (voormalige) woonwagenebewoners* in Den Haag.
42. De Gemeente stelt hier voorop dat de achterban waarvoor de Stichting stelt op te komen zoals gezegd onvoldoende concreet is afgebakend en dat bovendien vaststaat dat die omschreven achterban ook voormalig woonwagenebewoners omvat, die er zelf voor hebben gekozen te verhuizen en door het beweerdelijk onrechtmatige woonwagenebeleid van de Gemeente dus niet geraakt (kunnen) zijn. Alleen al om deze reden is de vordering van de Stichting sub 1 petitum onvoldoende gelijksoortig.
43. Voorts geldt dat de Stichting heeft nagelaten om binnen de groep ‘woonwagenebewoners’ enig onderscheid aan te brengen in de individuele situaties en relevante omstandigheden per woonwagenebewoner. Ten onrechte, nu die individuele, per (voormalige) woonwagenebewoner in de

praktijk sterk uiteenlopende omstandigheden relevant zijn voor de beoordeling van de door de Stichting ingestelde vorderingen en het daarmee door haar beoogd te bereiken resultaat. Zo is het nog maar de vraag of de Gemeente onrechtmatig kan hebben gehandeld jegens woonwagenbewoners die (onder meer):

- a. reeds beschikken over een woonwagenstandplaats in Den Haag;
- b. (niet) op de wachtlijst staan bij de Gemeente;
- c. 'voor de zekerheid' op de wachtlijst staan bij de Gemeente;³¹
- d. op wachtlijsten staan bij meerdere gemeenten;
- e. reeds (lang of kort) woonachtig zijn in Den Haag;
- f. niet woonachtig (meer) zijn in Den Haag, maar dit wel zouden willen;³²
- g. minderjarig zijn en/of anderszins niet zelfstandig kunnen wonen;
- h. alternatieve huisvesting (aangeboden) hebben gekregen, al dan niet door de Gemeente;
- i. hebben ingestemd met een relocatie en/of akkoord zijn gegaan met een relocatievergoeding, al dan niet onder finale kwijting; en/of
- j. niet onder de reikwijdte van art. 7 AWGB vallen (zie nader par. 51 e.v.).

44. Deze individuele verschillen onder (voormalige) woonwagenbewoners staan aan een collectief (on)rechtmatigheidsoordeel van de rechtbank in deze procedure in de weg, omdat dergelijke individuele omstandigheden bij uitstek mede bepalend zijn voor de vraag of en in hoeverre het de Gemeente verweten zou kunnen worden dat de verschillende (voormalige) woonwagenbewoners (in de toekomst) niet over een standplaats (kunnen) beschikken (voor zover zij niet reeds over een standplaats beschikken) en bij de vraag of de Gemeente jegens een bepaalde (sub)groep (voormalige) woonwagenbewoners al dan niet discriminatoir zou hebben gehandeld. De gevolgen van een eventueel door de Gemeente gevoerd ontoelaatbaar woonwagenbeleid zijn voor alle (voormalige) woonwagenbewoners niet hetzelfde.

45. Voor beoordeling van individuele omstandigheden zoals hiervoor genoemd is in collectieve actie geen ruimte. Bovendien leidt een dergelijke beoordeling ertoe dat de onderhavige procedure niet effectief en efficiënt is boven het voeren van individuele procedures. Dit zou mogelijk anders kunnen zijn als de Stichting in deze procedure slechts een zuivere kwalificatie van het woonwagenbeleid van de Gemeente zou uitlokken (toelaatbaar of niet), maar dat doet zij niet. Zij wil meer.

46. Het voorgaande wordt nogmaals bevestigd door een nadere behandeling van het enige concrete voorbeeld van de Stichting ten aanzien van de gestelde gevolgen van het 'uitsterf beleid' van de

³¹ Productie 4 bij de dagvaarding, p. 17.

³² De Stichting lijkt ook die (voormalige) woonwagenbewoners te scharen onder haar vorderingen tegen de Gemeente in deze procedure. Zij maakt immers geen onderscheid tussen (voormalige) woonwagenbewoners die wel en niet in de gemeente Den Haag wonen in sub 3 en 4 petitum, terwijl ook de verklaringen uit par. 5.18 van de dagvaarding (b)lijken te zien op voormalige bewoners van de Escamplaan die niet (meer) in Den Haag wonen.

Gemeente: de herontwikkeling van het woonwagenkamp aan de Escamplaan omstreeks 2006 – 2010. Er waren destijds aanzienlijke verschillen tussen de situaties en behandeling van de verschillende woonwagenbewoners, daar waar onder meer:

- a. een deel van de woonwagenstandplaatsen door woonwagenbewoners illegaal was ingenomen;³³
 - b. een deel van de woonwagens in eigendom was van de Gemeente;³⁴
 - c. een deel van de woonwagens in eigendom was van woonwagenbewoners;³⁵
 - d. een deel van de woonwagenbewoners in het woonwagenkamp woonde op basis van een (reeds verlopen) tijdelijke ontheffing;³⁶
 - e. een deel van de woonwagenbewoners akkoord is gegaan met een vergoedingsregeling die per geval werd vastgesteld; en/of
 - f. een deel van de woonwagenbewoners hun standplaats ongedwongen heeft verlaten.
47. Ten aanzien van het gelijksoortigheidsvereiste is ook het leerstuk verjaring relevant. De Stichting legt aan haar vorderingen sub 1 en 4 (mede) de vermeende onrechtmatigheid van de terugloop van het aantal woonwagenplaatsen tussen 2000 en 2010 ten grondslag.³⁷ Ten aanzien van een (on)rechtmatigheidsoordeel rondom die gebeurtenissen hebben (voormalig) woonwagenbewoners evenwel geen belang (art. 3:303 BW), nu eventuele daaruit voortkomende rechtsvorderingen inmiddels ruimschoots zijn verjaard (art. 3:310 BW).³⁸ Ook dit maakt dat over deze vorderingen niet collectief kan worden geoordeeld ten aanzien van 'alle (voormalige) woonwagenbewoners in Den Haag'.
48. De hierboven genoemde verschillen onder (voormalige) woonwagenbewoners spelen zelfs een nog grotere rol wanneer de rechtbank de vorderingen van de Stichting zou beoordelen onder de WAMCA. Op grond van de WAMCA heeft het in deze procedure te wijzen vonnis immers verbindende werking tussen de Gemeente, de Stichting én haar achterban.³⁹ Zou deze procedure conform de wensen van de Stichting uitdraaien op een ongenueanceerde algemene veroordeling van de Gemeente, dan heeft de Gemeente in eventuele opvolgende procedures van woonwagenbewoners geen ruimte om een dergelijk (on)rechtmatigheidsoordeel van de rechtbank in individuele gevallen te bestrijden of te nuanceren.⁴⁰ Dit, terwijl de sterk uiteenlopende persoonlijke

³³ Zie Productie 2 van de Stichting, p. 2 en Productie 3 van de Stichting, p. 5.

³⁴ Productie 3 van de Stichting, p. 5.

³⁵ Productie 3 van de Stichting, p. 5.

³⁶ Productie 3 van de Stichting, p. 5 en 6.

³⁷ Deze terugloop is een gevolg van de herontwikkeling van de woonwagenlocaties aan de Escamplaan tussen 2006 en 2010 (ca. 50 woonwagenplaatsen) en de Leyweg eind 2002 (ca. 60 woonwagenplaatsen).

³⁸ Vgl. Rb. Noord-Holland 29 maart 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:2811, r.o. 5.4.4.

³⁹ *Kamerstukken II* 2016/17, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 53 en 54. Behoudens de situatie dat woonwagenbewoners 'opt-ouren'.

⁴⁰ Onder artikel 3:305a BW (oud) speelt nagenoeg dezelfde problematiek. Een collectieve uitspraak onder art. 3:305a BW (oud) heeft immers precedentwerking, zie HR 27 november 2009 (ECLI:NL:HR:2009:BH2162).

situaties van de veronderstelde achterban van de Stichting juist nopen tot een op de individuele (voormalige) woonwagenebewoners toegespitste persoonlijke juridische beoordeling. Dit toont te meer aan dat de rechtbank in deze procedure geen algemeen (on)rechtmatigheidsoordeel kan uitspreken zonder de voor het bereiken van een passende oplossing relevante individuele verschillen van (voormalige) woonwagenebewoners in aanmerking te nemen en te beoordelen.

49. Al het bovenstaande geldt *mutatis mutandis* ook ten aanzien van de vordering van de Stichting sub 2, waarin de Stichting een verklaring voor recht vordert dat:

“de Gemeente door (a) haar (uitsterf)beleid tot op heden niet aan te passen en/althans (b) door niet feitelijk over te gaan tot het realiseren c.q. uitbreiden van het aantal woonwageneplaatsen en deze aan te bieden aan de personen op de wachtlijst voor een woonwagenestandplaats, in strijd handelt met onder meer artikel 7 AWGB, door een verboden onderscheid te maken op grond van ras, en dat zij daarmee onrechtmatig handelt jegens eiser en/of jegens Roma, Sinti en (andere) woonwagenebewoners in Den Haag;”

50. De Gemeente verzoekt al hetgeen zij hierboven heeft aangevoerd in par. 40 – 48 hier als herhaald en ingelast te beschouwen. In aanvulling daarop merkt de Gemeente het volgende op.
51. De vordering sub 2 van de Stichting gaat ervan uit dat de Gemeente met haar woonwagenebeleid in strijd zou handelen met onder meer art. 7 AWGB, door een vermeend verboden onderscheid te maken op grond van ras. Daardoor zou zij onrechtmatig handelen jegens *“Roma, Sinti en (andere) woonwagenebewoners in Den Haag”*.⁴¹ De Stichting kleedt deze vordering in haar dagvaarding in met een verwijzing naar oordelen van het College van de Rechten voor de Mens (‘CRM’). Zonder reeds hier op de inhoud van de zaak in te gaan, merkt de Gemeente daarover het volgende op.
52. Het CRM gaat ervan uit dat een woonwagenebewoner (pas) valt onder het begrip ‘ras’ in de zin van de AWGB, wanneer *“die zich van generatie op generatie als zodanig manifesteren en (...) zich beschouwen als een bevolkingsgroep met een van andere bevolkingsgroepen te onderscheiden cultuur (...)”*.⁴² De Stichting bakent de achterban waarvoor zij in deze procedure stelt op te komen echter niet op dezelfde wijze af. Terwijl er binnen de gestelde achterban van de Stichting op dit punt wel degelijk verschillen bestaan.
53. Het is aan de Stichting om haar achterban en haar vorderingen in deze procedure dusdanig te formuleren en te motiveren, dat zij de rechtbank daarmee in staat stelt om over die vorderingen in

⁴¹ De Gemeente betwist overigens nadrukkelijk dat zij onrechtmatig zou kunnen hebben gehandeld jegens de Stichting (petitum sub 1 en sub 2 van de Stichting). De Gemeente zal dat deel van de vorderingen van de Stichting in de volgende fase van de procedure bestrijden.

⁴² CRM 8 december 2022, oordeelnummer 2022-149, par. 4.4.

collectieve actie te oordelen, zonder de concrete omstandigheden van het individuele geval in overweging te hoeven nemen. Dit heeft de Stichting niet gedaan. De achterban van de Stichting is dusdanig breed omschreven, dat haar vordering sub 2 in ieder geval niet kan worden toegewezen zonder per (voormalige) woonwagenbewoner na te gaan of deze valt onder de reikwijdte van art. 7 AWGB valt. Hiervoor is in collectieve actie geen ruimte.

V.3.4 Bevel tot het realiseren en aanbieden van woonwagenplaatsen

54. De Stichting vordert sub 3 een bevel om:

“De Gemeente te gebieden om binnen een termijn van één jaar, dan wel een termijn die uw rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren, een zodanig aantal woonwagenplaatsen te realiseren en aan te bieden aan de personen op de wachtlijst voor een woonwagenstandplaats, dat de onrechtmatigheid zal zijn weggenomen, zulks op straffe van een dwangsom, te verbeuren aan eisers, van EUR 1.000,- per dag dat niet aan dit gebod zal zijn voldaan, met een maximum van EUR 500.000,-, dan wel een zodanige dwangsom als uw rechtbank in goede justitie zal vermenen te behoren;”⁴³

55. Sub 4 vordert de Stichting een bevel om:

“De Gemeente te gebieden de onrechtmatige behandeling ten aanzien van de personen die een woonwagenstandplaats hadden maar deze door het uitsterfbeleid van de Gemeente zijn kwijtgeraakt, op te heffen door direct additionele woonwagenstandplaatsen voor deze personen te creëren dan wel hen een positie op de wachtlijst te geven die correspondeert met het begin van de periode dat zij feitelijk een standplaats hadden;”

56. Beide voornoemde vorderingen strekken er volgens de Stichting toe om de (vermeende) onrechtmatigheid van de Gemeente jegens de (voormalige) woonwagenbewoners weg te nemen.

57. Ten aanzien van de vorderingen sub 1 en 2 heeft de Gemeente zojuist toegelicht dat die vorderingen zich niet lenen voor collectieve beoordeling, omdat de omstandigheden van '(voormalige) woonwagenbewoners in Den Haag' dermate verschillend zijn, dat daardoor een eensluidend oordeel over een beweerdelijk onrechtmatige gedraging van de Gemeente jegens ieder van hen niet kan worden gegeven. Het gelijksoortigheidsvereiste staat daaraan in de weg.

58. Nu (althans voor zover) de gevorderde bevelen sub 3 en 4 voortborduren op de vorderingen sub 1

⁴³ De Stichting vordert de dwangsom sub 3 petitum namens "eisers". De Gemeente gaat ervan uit dat dit een kennelijke verschrijving is en dat de Stichting 'eiser' – dus zichzelf – bedoelt.

en 2 van de Stichting, geldt dat ook deze vorderingen niet voldoende gelijksoortig zijn, omdat individuele omstandigheden bij uitstek meewegen bij de vraag of een bepaalde (sub)groep woonwagenebewoners direct een woonwagenstandplaats dient te krijgen of voorrang dient te krijgen op wachtlijsten ten opzichte van de 'reguliere' woonwagenebewoners. Een dergelijk oordeel is immers per definitie afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval, daar waar de toewijzing van standplaatsen maatwerk is.

59. Overigens blijft zelfs bij een toewijzing van voornoemde vordering onduidelijk wie nu precies recht zouden hebben op een nieuw te realiseren standplaats of een voorrangspostie op de ranglijst. (Voormalige) woonwagenebewoners die stellen hun (legale) woonwagenstandplaats te hebben verloren door toedoen van het beleid van de Gemeente zullen dit eerst (zo nodig in afzonderlijke individuele procedures) dienen aan te tonen. Het door de Stichting gevorderde bevel schiet hiermee voorbij aan haar doel, waardoor deze vordering niet bijdraagt aan een effectieve(re) en efficiënte(re) rechtsbescherming van de (voormalige) woonwagenebewoners. De gestelde achterban van de Stichting heeft bij deze vordering daarom onvoldoende belang (art. 3:303 BW).
60. Tot slot in dit verband merkt de Gemeente op dat de stelling van de Stichting dat alle (voormalige) woonwagenebewoners op gelijke wijze zouden profiteren van de vorderingen jegens de Gemeente⁴⁴ – mede gelet op al het bovenstaande – onjuist is. Elk van de vorderingen van de Stichting sub 1 t/m 4 bevat een element dat bepaalde (voormalige) woonwagenebewoners – op basis van hun specifieke individuele situatie – 'voortrekt' ten opzichte van andere (voormalige) woonwagenebewoners. Ook in zoverre zijn de vorderingen sub 1 t/m 4 onvoldoende gelijksoortig.

V.4 Tussenconclusie gelijksoortigheidsvereiste

61. Op bovengenoemde gronden meent de Gemeente dat de door de Stichting bij de dagvaarding jegens de Gemeente ingestelde vorderingen niet voldoen aan het gelijksoortigheidsvereiste. De Stichting dient daarom niet-ontvankelijk te worden verklaard in haar vorderingen.

VI. REPRESENTATIVITEIT

VI.1 Representativiteit onder de WAMCA

VI.1.1 Inleiding

62. Art. 3:305a lid 2 aanhef BW vereist dat een belangenorganisatie voldoende representatief moet zijn om ten behoeve van anderen rechtsvorderingen te kunnen instellen.

⁴⁴ Dagvaarding, par. 2.5.

63. Het representativiteitsvereiste bestaat uit zowel een kwantitatieve als kwalitatieve toets. De eisende partij dient op te komen voor een voldoende groot deel van de gestelde achterban (kwantitatief)⁴⁵ en dient daarvoor ook de aangewezen partij te zijn (kwalitatief).⁴⁶
64. De Gemeente beperkt zich in dit hoofdstuk tot een bespreking van het kwantitatieve element van representativiteit. Dat de Stichting in kwalitatieve zin onvoldoende representatief is, komt aan bod in hoofdstuk VIII van deze conclusie.
65. De Gemeente stelt voorop dat het representativiteitsvereiste ook onder het Lichte Regime onverkort geldt.⁴⁷ Ditzelfde geldt voor de ontvankelijkheidseisen ex art. 3:305a lid 1 BW (waaronder het gelijksoortigheidsvereiste). In hoofdstuk VII zal de Gemeente toelichten dat op de Stichting het 'gewone' regime van art. 3:305a BW van toepassing is.

VI.1.2 Kwantitatieve element

66. Het is aan de belangenorganisatie om te omschrijven op welke wijze zij voldoet aan het kwantitatieve representativiteitsvereiste op grond van artikel 1018c lid 1 sub c Rv.⁴⁸ Deze omschrijving dient in ieder geval het volgende te omvatten:
- a. een nauwkeurige omschrijving voor welke groep personen de eisende organisatie opkomt met haar collectieve vorderingen;
 - b. een onderbouwing van de omvang van de achterban van de eisende organisatie;⁴⁹ en
 - c. een uitleg over in hoeverre de omvang van de achterban de eisende organisatie voldoende representatief maakt voor alle gedupeerden voor wie zij opkomt.
67. In de jurisprudentie zijn deze eisen nader uitgewerkt. Een belangrijk oordeel in dat verband is het vonnis van de Rechtbank Amsterdam van 29 december 2021 in de zaak *TPC / Oracle en Salesforce*. De rechtbank oordeelde in die zaak dat een eisende organisatie feitelijk dient te onderbouwen hoeveel belanghebbenden de collectieve actie daadwerkelijk ondersteunen, en aldus wat de omvang is van de door haar vertegenwoordigde vordering. In dit kader is onvoldoende dat slechts wordt gewezen op een aantal (online) steunbetuigingen, zonder dat de aard en de inzet van de

⁴⁵ *Kamerstukken II 2016/17*, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 18 en 19.

⁴⁶ Zie bv. T.S.F. Hautvast, 'Representativiteit onder de WAMCA', *MvO* 2022, nr. 3&4.

⁴⁷ Zie o.m. Hof Arnhem-Leeuwarden 8 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10177, r.o. 4.26, Hof Den Haag 19 april 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:643, r.o. 6.3 en 6.5, Rb. Den Haag 23 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:12811, r.o. 3.6, T.S.F. Hautvast, 'Representativiteit onder de WAMCA', *MvO* 2022/3-4, p. 80 en H.K. Schrama & M.J. Bosselaar, 'Een jaar na de WAMCA: het eerste stof neergedaald?', *TOP* 2021/111, p. 24.

⁴⁸ Hof Arnhem-Leeuwarden 8 december 2020, ECLI:NL:GHARL:2020:10177, r.o. 4.25.

⁴⁹ Hoewel een concrete lijst met namen en gegevens van de vermeende achterban niet vereist is, dient een eisende organisatie de omvang wel degelijk op concrete wijze te onderbouwen. Zie in dit verband onder meer Hof Amsterdam 9 november 2021, ECLI:NL:GHAMS:2021:3418, r.o. 3.5 en Hof Den Haag 19 april 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:643, r.o. 6.4 en 6.5.

collectieve actie duidelijk wordt aangegeven en duidelijk is of de steunbetuiging daadwerkelijk is afgegeven door een tot de achterban behorende persoon.⁵⁰

68. De Gemeente heeft al toegelicht dat de Stichting – anders dan zij stelt⁵¹ – geen nauwkeurige omschrijving geeft van de groep waarvoor zij in deze procedure stelt op te komen. De Gemeente verwijst in dit verband onder meer naar par. 35 – 38 van deze conclusie.
69. De omschrijving van de nauw omschreven groep strekt ertoe om vast te stellen wie wel en wie niet gebonden zijn aan de eventuele collectief verbindende uitspraak (uiteeraard behoudens opt-out). De omstandigheid dat de Stichting haar achterban voor het bestek van deze procedure niet 'nauw omschrijft', maakt dat niet duidelijk is wie wel en wie niet aan een (gedeeltelijk) afwijzend of (gedeeltelijk) veroordelend vonnis zal zijn gebonden. Dit bevordert de onwenselijke situatie waarbij (voormalige) woonwagenebewoners in de toekomst op individuele basis vorderingen tegen de Gemeente zouden kunnen instellen, omdat onduidelijk is of ook *die* (voormalige) woonwagenebewoners gebonden zijn aan een (gedeeltelijk) afwijzend vonnis in deze procedure.⁵² Hetzelfde geldt *mutatis mutandis* bij een (gedeeltelijk) toewijzend vonnis, hetgeen het risico op een aanzuigende werking met zich brengt.
70. Naast het feit dat de Stichting haar achterban niet nauw omschrijft, geeft zij geen onderbouwing van de omvang van de achterban. Evenmin heeft zij onderbouwd hoeveel personen die behoren tot haar achterban deze procedure actief steunen. De Stichting heeft op dit punt niet voldaan aan haar stelplicht.
71. Bij gebreke van concrete stellingen en onderbouwingen door de Stichting kan de rechtbank niet beoordelen of de Stichting voldoet aan het kwantitatieve representativiteitsvereiste, wat bij deze stand van zaken dient te leiden tot het oordeel dat de Stichting onvoldoende representatief is en daarom niet-ontvankelijk dient te worden verklaard.

VI.2 Representativiteitsvereiste onder art. 3:305a BW (oud)

72. Ook onder art. 3:305a BW (oud) speelt het representativiteitsvereiste een centrale rol. De omvang van de groep die is aangesloten bij de organisatie, de vraag in hoeverre zij de collectieve actie daadwerkelijk ondersteunen en de vraag in hoeverre een belangenorganisatie anderszins kwalitatief representatief is om op te treden voor de gestelde achterban is immers een gezichtspunt bij de beoordeling van het waarborgvereiste (art. 3:305a lid 2 laatste volzin BW (oud)).⁵³

⁵⁰ Rb. Amsterdam 29 december 2021, ECLI:NL:RBAMS:2021:7647, r.o. 5.10 en 5.11

⁵¹ Dagvaarding, par. 2.5.

⁵² Zie in dit verband ook Rb. Den Haag 30 maart 2022, ECLI:NL:RBDHA:2022:2823, r.o. 2.6.

⁵³ Zie o.m. Rb. Amsterdam 20 november 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:8741, r.o. 5.16; concl. A-G Huydecoper bij HR 26 februari

73. Al hetgeen de Gemeente in deze conclusie ten aanzien van de representativiteit van de Stichting te berde heeft gebracht en nog zal brengen dient ook onder toepassing van art. 3:305a BW (oud) te leiden tot niet-ontvankelijkheid van de Stichting in deze procedure.

VII. HET LICHT E ONTVANKELIJKHEIDSREGIME EX ART. 3:305A LID 6 BW MIST TOEPASSING

VII.1 Inleiding

74. De Stichting stelt dat in deze procedure niet het reguliere ontvankelijkheidsregime van artikel 3:305a BW, maar het Lichte Regime op haar van toepassing zou zijn.⁵⁴ Deze stelling van de Stichting is onjuist. De Gemeente licht dat in dit hoofdstuk nader toe. Daarbij staat de Gemeente eerst stil bij het op het Lichte Regime toepasselijk juridisch kader.

VII.2 Juridisch kader

75. Een belangenorganisatie die in rechte wenst op te komen voor belangen van anderen dient integraal te voldoen aan de ontvankelijkheidseisen van art. 3:305a BW. Slechts bij uitzondering *kan* hiervan worden afgeweken. Art. 3:305a lid 6 BW bepaalt in dit verband dat de rechter een discretionaire bevoegdheid heeft (dus geen verplichting) om op belangenorganisaties een lichter ontvankelijkheidsregime toe te passen, als:
- i. de collectieve vorderingen worden ingesteld met een ideëel doel en (cumulatief) geen of een gering financieel belang hebben (zowel vanuit het oogpunt van de aangesproken partij als de gedupeerde),⁵⁵ of
 - ii. de aard van de vorderingen van de belangenorganisatie of diens gestelde achterban daartoe aanleiding geeft.
76. Het Lichte Regime kan in geen geval worden toegepast, als de collectieve procedure strekt tot schadevergoeding in geld. Dit geldt ook voor collectieve procedures waarin geen schadevergoeding wordt gevorderd, maar die wel een opmaat kunnen vormen naar opvolgende schadevergoedingsacties.⁵⁶

2010, ECLI:NL:PHR:2010:BK5756 (*Plazacasa*), punt 12; *Kamerstukken II* 2012/13, 33 126, nr. 7 (Nota n.a.v. het verslag), p. 9; *Kamerstukken II* 1991/92, 22 486, nr. 3 (MvT), p. 5 t/m 7 en T.S.F. Hautvast, 'Representativiteit onder de WAMCA', *MvO* 2022/3-4, p. 83.

⁵⁴ Dagvaarding, par. 2.2. De Stichting motiveert deze stelling verder niet.

⁵⁵ *Kamerstukken II* 2017/18, 34 608, nr. 6, p. 21: "Daarnaast moet voor de uitzondering van lid 6 naast een ideëel doel sprake zijn van een zeer beperkt financieel belang voor zowel de aangesproken partij als de gedupeerde." Zie in dit verband ook de annotatie van B.M. Katan en W.G.E.B. den Hartog bij Rechtbank Midden-Nederland 2 juni 2021 (ECLI:NL:RBMNE:2021:2142), *JBPR* 2022/13.

⁵⁶ *Kamerstukken II* 2016/17, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 29 en Rb. Midden-Nederland 2 juni 2021, ECLI:NL:RBMNE:2021:2142, r.o. 2.10.

“Het feit dat uitsluitend een verklaring voor recht wordt door een belangenorganisatie wordt gevraagd, als opmaat naar een collectieve schadevergoedingsactie, zou overigens geen reden zijn om een uitzondering als bedoeld in lid 6 van toepassing te verklaren.”

77. Bovendien dient de vraag of en in hoeverre een belangenorganisatie die een beroep doet op art. 3:305a lid 6 BW aan de overige ‘reguliere’ ontvankelijkheidseisen van art. 3:305a BW voldoet te worden meegewogen in de overweging van de rechter om al dan niet het Lichte Regime toe te passen. Is een belangenorganisatie met onvoldoende waarborgen omkleed, dan kan de rechter (alsnog) discretionair bepalen dat het Lichte Regime op die belangenorganisatie niet wordt toegepast. De Gemeente verwijst in dit verband bijvoorbeeld op het oordeel van de Rechtbank Den Haag van 23 november 2021:

“Ten overvloede voegt de rechtbank daaraan toe dat zelfs indien wél aan beoordeling in het kader van de uitzonderingsbepaling van artikel 3:305a lid 6 BW zou worden toegekomen, nog steeds dient te worden nagegaan of voor toepassing van dat artikellid onder de gegeven omstandigheden voldoende aanleiding bestaat. De voorzieningenrechter kán immers in dat geval ontvankelijk verklaren, maar zij is daartoe niet gehouden. De voorzieningenrechter dient hierbij acht te slaan op alle omstandigheden van het geval. Daarbij kan ook meewegen of al dan niet (deels) is voldaan aan bepaalde eisen als genoemd in artikel 3:305a BW lid 2 onder a tot en met e (ook al wordt hier formeel niet aan getoetst).”⁵⁷

78. Kortom, de rechter dient ambtshalve te toetsen of er voldoende ruimte is om het Lichte Regime van toepassing te verklaren.⁵⁸ Deze toets vindt plaats aan de hand van alle relevante omstandigheden van het geval.⁵⁹

VII.2 Het Lichte Regime is niet van toepassing; het reguliere ontvankelijkheidsregime geldt

79. Anders dan de Stichting stelt (maar niet motiveert)⁶⁰ (i) is deze procedure niet ingesteld met een (zuiver) ideëel doel, (ii) speelt in deze procedure een fors financieel belang, en (iii) kwalificeren de vorderingen van de Stichting sub 1 en 2 petitum als een opmaat naar opvolgende schadevergoedingsacties. De Gemeente licht dit toe.

VII.2.1 Geen (zuiver) ideëel doel

80. De vorderingen van de Stichting in deze procedure dienen niet (uitsluitend) een ideëel,

⁵⁷ Rb. Den Haag 23 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:12811, r.o. 3.6.

⁵⁸ *Kamerstukken II 2016/17, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 29.*

⁵⁹ Hof Den Haag 19 april 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:643, r.o. 6.3 en Rb Den Haag 23 november 2021, ECLI:NL:RBDHA:2021:12811, r.o. 3.8 en 3.9.

⁶⁰ Dagvaarding, par. 2.2

maatschappelijk doel. De vorderingen zijn immers niet beperkt tot een algemene kwalificatie van het woonwagenebeleid van de Gemeente (is dit beleid toelaatbaar of niet en had de Gemeente na 2018 sneller moeten handelen of niet), maar gaan veel verder dan dat. Elk van de vorderingen sub 1 t/m 4 petitum van de Stichting bevat elementen die verband houden met individualiseerbare vorderingen, ten behoeve van individuele woonwagenebewoners. De Gemeente heeft dit toegelicht in par. 33 van deze conclusie. Zij verwijst daarnaar.

81. Door haar vorderingen op voornoemde wijze in te steken, heeft de Stichting bewust niet gekozen voor de mogelijkheden die zij heeft om het door haar gestelde beleid van de Gemeente onder de paraplu van een zuivere ideële actie aan de kaak te stellen. Zoals het simpelweg uitsluitend vorderen van een verklaring voor recht dat sprake zou zijn van ontoelaatbaar woonwagenebeleid (eventueel gepaard met een gebod tot het voorzien in nieuwe standplaatsen), zonder dit verder te koppelen aan een bepaalde groep (beweerdelijk) gelaedeerden.⁶¹

VII.2.2 Groot financieel belang

82. Voor toepassing van het Lichte Regime dient naast een ideël doel "*sprake te zijn van een zeer beperkt financieel belang voor zowel de aangesproken partij als de gedupeerde.*"⁶²
83. In deze procedure is vanuit de Gemeente bezien in ieder geval geen sprake van een beperkt financieel belang. Integendeel, volgens voorlopige begroting zullen de vorderingen van de Stichting jegens de Gemeente – indien zij zouden worden toegewezen – oplopen tot in de vele miljoenen euro.
84. De vorderingen van de Stichting strekken er onder meer toe dat de Gemeente zal worden veroordeeld 'om in ieder geval' 110 standplaatsen te realiseren, binnen één jaar en op straffe van een niet mis te verstane dwangsom.
85. De kosten voor het realiseren van een gemiddelde woonwagenestandplaats bedragen ruim EUR 160.000,- (exclusief btw, grondkosten en kosten voor aanleg van infrastructuur). Dit betekent dat het financiële belang dat voor de Gemeente met deze procedure gemoeid gaat schattenderwijs ten minste EUR 17.600.000,- (exclusief btw, grondkosten en kosten voor aanleg van infrastructuur) bedraagt. Nog los van de overige financiële aspecten van deze procedure voor de Gemeente (waaronder de gevorderde dwangsom met een maximum van EUR 500.000).⁶³ Van een zeer

⁶¹ Zoals het NCJM – waarvan PILP-NCJM onderdeel uitmaakt en die de Stichting in deze procedure ondersteunt – bijvoorbeeld recent heeft gedaan in de procedure bij het Hof Den Haag 14 februari 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:173.

⁶² *Kamerstukken II 2017/18, 34 608, nr. 6, p. 21 en annotatie van B.M. Katan en W.G.E.B. den Hartog bij Rechtbank Midden-Nederland 2 juni 2021 (ECLI:NL:RBMNE:2021:2142), JBPR 2022/13.*

⁶³ Het is overigens volstrekt onduidelijk hoe deze dwangsom – als hij zou worden verbeurd – zal worden aangewend. Hierbij is

beperkt financieel belang is geenszins sprake, zodat ook in dit opzicht geen ruimte bestaat voor toepassing van het Lichte Regime op de Stichting.

VII.2.3 Opmaat naar schadevergoedingsacties

86. Zou de rechtbank de door de Stichting gevorderde verklaringen voor recht onverkort toewijzen, dan zou daarmee in rechte komen vast te staan dat de Gemeente onrechtmatig zou hebben gehandeld jegens 'de woonwagenebewoners' door i) haar vermeende woonwagenebeleid niet aan te passen, ii) geen aanvullende woonwageneplaatsen te realiseren en iii) woonwagenebewoners te dwingen om hun leefwijze te verlaten.
87. Hoewel de Stichting (vooralsnog) niet stelt dat haar achterban door het beweerdelijk onrechtmatig handelen van de Gemeente schade zou hebben geleden, is het zeer wel denkbaar dat de Stichting en/of 'de woonwagenebewoners' in opvolgende (collectieve of individuele) procedures vermeend door hen geleden schade zullen willen verhalen op de Gemeente.
88. Waar het in het kader van de eventuele toepassing van het Lichte Regime evenwel om gaat, is dat de wijze waarop de Stichting haar vorderingen in deze procedure jegens de Gemeente formuleert het voor woonwagenebewoners mogelijk maakt dat zij – met een verklaring voor recht in de hand dat de Gemeente jegens hen onrechtmatig heeft gehandeld – opvolgende individuele schadevergoedingsprocedures tegen de Gemeente zullen opstarten. De onderhavige procedure kwalificeert dan ook bij uitstek als opmaat naar (individuele) schadevergoedingsacties. De Stichting komt daarom niet in aanmerking voor toepassing van het Lichte Regime. Dit is – wederom – het gevolg van de wijze waarop zij deze procedure tegen de Gemeente heeft ingestoken. Zij beperkt haar vorderingen niet tot algemene kwalificaties, maar wil meer – waaronder een vaststelling van onrechtmatig handelen jegens een groep individualiseerbare personen.

VII.2.4 Stichting voldoet niet aan de eisen van art. 3:305a lid 2 sub a t/m e en art. 3:305a lid BW en evenmin aan de eisen van de Claimcode

89. De Stichting voldoet niet aan de eisen van art. 3:305a lid 2 sub a t/m e, art. 3:305a lid 5 BW en niet aan de eisen van de Claimcode. De Stichting licht dit hierna toe in hoofdstuk VIII. Dit is een belangrijke omstandigheid die de rechtbank in aanmerking dient te nemen bij de beoordeling of de Stichting in aanmerking dient te komen voor toepassing van het Lichte Regime (zie par. 77 en 78 van deze conclusie).

relevant dat de governance van de Stichting geenszins voldoet aan de eisen die daaraan door de wet en de Claimcode 2019 worden gesteld (zie nader hoofdstukken VI.3.4 en VII). Het risico dat een eventuele dwangsom – betaald uit gemeenschapsgeld van de Gemeente – op onjuiste wijze wordt aangewend, ligt daarmee op de loer.

VII.2.5 Tussenconclusie: Licht Regime mist toepassing

90. Oordeelt de rechtbank dat deze procedure wordt beheerst door de WAMCA, dan verzoekt de Gemeente de rechtbank op bovenstaande gronden om de reguliere ontvankelijkheidseisen ex art. 3:305a BW toe te passen en – in het verlengde daarvan – mede met inachtneming van de stellingen van de Gemeente actief te toetsen of de Stichting voldoet aan het waarborgvereiste (waaronder de eisen van de Claimcode).
91. Voor de situatie dat de rechtbank oordeelt dat deze procedure valt onder art. 3:305a BW (oud), geldt dat art. 3:305a BW (oud) geen 'licht regime' kent, zodat de rechtbank ook in die situatie integraal dient te toetsen of de Stichting voldoet aan het waarborgvereiste van art. 3:305a lid 2 BW (oud) (waaronder de eisen van de Claimcode).

VIII. DE STICHTING VOLDOET NIET AAN DE ONTVANKELIJKHEIDSEISEN VAN ART. 3:305A LEDEN 2 EN 5 BW ALSMEDE DE CLAIMCODE

VIII.1 Inleiding

92. In dit hoofdstuk licht de Gemeente toe dat de Stichting ook niet voldoet aan de overige eisen van art. 3:305a leden 2 en 5 BW en evenmin aan de Principes van de Claimcode. Ten aanzien van de Claimcode beperkt de Gemeente zich tot de bespreking van slechts een aantal Principes.
93. Dat de Stichting niet aan voornoemde eisen voldoet, is een belangrijke indicatie dat zij in kwalitatieve zin onvoldoende representatief is om deze collectieve procedure ten behoeve van haar gestelde achterban tegen de Gemeente te voeren.

VIII.2 De Stichting beschikt niet over een toezichthoudend orgaan (art. 3:305a lid 2 sub a BW)

94. Een 305a-organisatie moet beschikken over een toezichthoudend orgaan. De Stichting stelt niet dat zij daarover beschikt. Van (enig) deugdelijk en objectief toezicht op het reilen en zeilen binnen de Stichting lijkt daarmee geen sprake, wat ertoe kan leiden dat belangen van de vermeende achterban van de Stichting achtergesteld worden ten opzichte van de persoonlijke belangen van haar bestuurders.
95. Een en ander lijkt ook te worden bevestigd gelet op de vorderingen van de Stichting. Zo behoren de voorzitter (Franciska Semler ("Semler")) en de secretaris (Anne Ras ("Ras")) tot de groep die voorrang krijgt op (de wachtlijst voor) een woonwagenstandplaats indien de vordering van de Stichting onder sub 1 en 4 wordt toegewezen. Semler en Ras zijn immers voormalig bewoners van de woonwagenlocatie aan de Escamplaan, waarvan de herontwikkeling centrale aandacht geniet in

de dagvaarding.⁶⁴

96. Het voorstaande is tevens relevant in het kader van de door de Stichting gevorderde veroordeling van de Gemeente onder last van een dwangsom met een maximum van EUR 500.000,-. De governance van de Stichting is niet met de juiste waarborgen omkleed die zouden kunnen bewaken dat met een eventueel toegewezen en verbeurde dwangsom (betaald uit gemeenschapsgeld) op de juiste wijze zou worden opgegaan.⁶⁵

Beoordeling onder art. 3:305a BW (oud)

97. De omstandigheid dat de Stichting niet over een toezichthoudend orgaan beschikt, leidt ook onder art. 3:305a BW (oud) tot de conclusie dat de belangen van de vermeende achterban van de Stichting onvoldoende zijn gewaarborgd (art. 3:305a lid 2 BW (oud)). De Gemeente wijst in dit verband op Principe VII van de Claimcode (welke bepaling ziet op de aanwezigheid, samenstelling en taken van de raad van toezicht) en Principe VI van de Claimcode (welke bepaling voorschrijft dat de raad van toezicht eventuele vergoedingen van bestuursleden vaststelt).
98. Kortom, de Stichting voldoet evenmin aan het ontvankelijkheidsvereiste van artikel 3:305a lid 2, derde volzin BW (oud), wat ook onder artikel 3:305a BW (oud) leidt tot niet-ontvankelijkheid.

VIII.3 De Stichting beschikt niet over passende en doeltreffende mechanismen voor deelname aan of vertegenwoordiging bij besluitvorming (art. 3:305a lid 2 sub b BW)

99. Een 305a-organisatie dient voorts te beschikken over passende en doeltreffende mechanismen voor deelname aan of vertegenwoordiging bij de besluitvorming. Niet is gebleken dat de Stichting over dergelijke mechanismen beschikt. Bij deze stand van zaken moet worden geconcludeerd dat de Stichting niet voldoet aan de ontvankelijkheidseis van art. 3:305a lid 2 onder b BW.

Beoordeling onder art. 3:305a BW (oud)

100. Hoewel onder art. 3:305a BW (oud) niet met zoveel woorden dezelfde eis als art. 3:305a lid 2 sub b BW kent, volgt uit Principe V (uitwerking 7) van de Claimcode dat het bestuur van de Stichting ingrijpende besluiten ter goedkeuring dient voor te leggen aan een raad van toezicht. Zoals gezegd, is niet gebleken dat de Stichting beschikt over een raad van toezicht, waardoor uitsluitend het bestuur zelf oordeelt over ingrijpende besluiten. De Statuten van de Stichting bieden

⁶⁴ Dagvaarding, par. 5.18.

⁶⁵ Dit, terwijl de Stichting zichzelf krachtens haar Statuten ruime bevoegdheden toekent. Zo mag zij gelden ontvangen (art. 4 lid 1 Statuten), registergoederen aan- en verkopen waarbij de Stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt of zichzelf tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander kan verbinden (art. 7 lid 2 Statuten), vergoedingen toekennen aan haar bestuurders (art. 7 lid 5 Statuten) en werknemers in dienst nemen (art. 14 Statuten).

belanghebbenden verder geen mogelijkheden tot inspraak.

101. Kortom, de Stichting voldoet evenmin aan het ontvankelijkheidsvereiste van artikel 3:305a lid 2 derde volzin BW (oud), hetgeen ook onder artikel 3:305a BW (oud) leidt tot niet-ontvankelijkheid.

VIII.4 Het is onduidelijk of de Stichting beschikt over voldoende middelen om de kosten voor het instellen van een rechtsvordering te dragen (art. 3:305a lid 2 sub c BW)

102. De Stichting dient aan te tonen dat zij over voldoende middelen beschikt om de kosten voor het instellen van haar collectieve vorderingen te dragen op grond van artikel 3:305a lid 2 onder c BW.⁶⁶ Dit heeft zij niet gedaan. De Gemeente betwist dat de Stichting over voldoende middelen beschikt. Het is onduidelijk hoe de Stichting de kosten van deze procedure financiert of een eventueel aan de Gemeente toegewezen proceskostenveroordeling zou kunnen voldoen, waarmee ook aan dit vereiste niet is voldaan.

VIII.5 De Stichting beschikt niet over een algemeen toegankelijke internetpagina met de vereiste informatie (art. 3:305a lid 2 sub d BW)

103. Een 305a-organisatie dient te beschikken over een algemeen toegankelijke internetpagina, waarop de volgende informatie beschikbaar is:
- a. de statuten van de Stichting;
 - b. de bestuursstructuur van de Stichting;
 - c. de laatst vastgestelde jaarlijkse verantwoording op hoofdlijnen van het toezichthoudend orgaan over het door haar uitgevoerde toezicht;
 - d. het laatst vastgestelde bestuursverslag;
 - e. de bezoldiging van bestuurders en de leden van het toezichthoudend orgaan;
 - f. de doelstellingen en werkwijzen van de Stichting;
 - g. een overzicht van de stand van zaken in lopende procedures;
 - h. indien een bijdrage wordt gevraagd van personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt: inzicht in de berekening van deze bijdrage;
 - i. een overzicht van de wijze waarop personen tot bescherming van wier belangen de rechtsvordering strekt zich kunnen aansluiten bij de Stichting en de wijze waarop zij deze aansluiting kunnen beëindigen.

104. De Stichting stelt over een algemeen toegankelijke internetpagina te beschikken. Zij verwijst in dat verband naar de website <http://www.stichting-sinti-roma-en-reizigers.com/index.html> in haar

⁶⁶ *Kamerstukken II 2016/17, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 20.*

dagvaarding.⁶⁷ Deze website bevat echter niet de onder a, b, c, d, e, h en i vermelde informatie.

105. Voor de onder f en g vermelde informatie geldt dat deze op de website van de Stichting onvoldoende wordt weergegeven. Zo is de berichtgeving omtrent het doel van de Stichting beperkt tot de onderstaande passage (**Productie 2**):

"De Stichting Sinti, Roma en Reizigers behartigt de belangen van Sinti, Roma en Woonwagenbewoners in ons land. In overleg met alle betrokkenen treden wij op als vertegenwoordiger van de Sinti, Roma en Reizigers gemeenschap tegenover de Overheid en Media. Tevens wil de Stichting fungeren als koepel van lokale organisaties met een vergelijkbare doelstelling."

106. Hieruit volgt niet op welke wijze de Stichting de belangen zou behartigen van de door haar gestelde achterban.
107. Ook de berichtgeving omtrent de stand van zaken in de onderhavige procedure laat te wensen over. De berichtgeving op de website van de Stichting inzake deze procedure is beperkt tot de mededeling dat de dagvaarding is uitgebracht (**Productie 3**). Uit de website blijkt niets over de aard van de door de Stichting jegens de Gemeente ingestelde collectieve vorderingen. Hierdoor is voor de gestelde achterban onder meer niet duidelijk dat de Stichting in deze procedure ten behoeve van een bepaalde groep (voormalige) woonwagenbewoners verdergaande vorderingen instelt, dan voor de overige (voormalige) woonwagenbewoners.⁶⁸

Beoordeling onder art. 3:305a BW (oud)

108. Art. 3:305a lid 2 sub d BW betreft de codificatie van Principes I, II, III, IV, V en VI van de Claimcode. Deze eisen strekken ertoe dat een belanghebbende over voldoende informatie beschikt om een geïnformeerde keuze te maken of hij zich al dan niet aansluit bij een eisende organisatie en op de hoogte blijft van de procedure.⁶⁹ De Stichting voldoet evenmin aan deze principes, zodat zij ook onder het oude regime niet-ontvankelijk is op grond van artikel 3:305a lid 2, derde volzin BW (oud).

VIII.6 De Stichting beschikt over onvoldoende ervaring en deskundigheid ten aanzien van het instellen en voeren van de rechtsvordering (art. 3:305a lid 2 sub e BW)

109. Tot slot dient een 305a-organisatie te beschikken over voldoende ervaring en deskundigheid ten aanzien van het instellen en voeren van de collectieve vorderingen.
110. Niet is gebleken en de Gemeente betwist dat de bestuursleden van de Stichting beschikken over

⁶⁷ Dagvaarding, par. 2.6.

⁶⁸ Zie in dit verband par. 34, 58 t/m 60 en 95 van deze conclusie.

⁶⁹ Kamerstukken II 2016/17, 34 608, nr. 3 (MvT), p. 20.

voldoende ervaring en deskundigheid om deze collectieve procedure te doorlopen. De Stichting voldoet op dit punt niet aan haar stelplicht.

111. Bij deze stand van zaken voldoet de Stichting niet aan de eisen van art. 3:305a lid 2 sub e BW en evenmin aan Principe V (uitwerkingen 3 en 4) van de Claimcode (zie hierna).

Beoordeling onder art. 3:305a BW (oud)

112. Principe V (uitwerkingen 3 en 4) van de Claimcode schrijft voor dat zich onder de leden van het bestuur van een belangenorganisatie ten minste één bestuurder dient te bevinden met juridische expertise en één bestuurder met financiële expertise. De bestuursleden van de Stichting voldoen niet aan dit vereiste, althans de Gemeente heeft dit niet kunnen verifiëren. Bovendien ontbreekt het aan specifieke ervaring bij het bestuur van de Stichting met het instellen van collectieve acties en wordt geen verantwoording afgelegd aan een toezichhoudend orgaan.
113. Principe VII (uitwerkingen 4 en 5) van de Claimcode stelt gelijklopende eisen aan de kennis en kunde van leden van de raad van toezicht van een belangenorganisatie. De Stichting beschikt niet over een raad van toezicht, zodat zij ook aan dit principe niet voldoet.
114. Het voorgaande dient te leiden tot de conclusie dat de Stichting niet voldoet aan het ontvankelijkheidsvereiste van artikel 3:305a lid 2, derde volzin BW (oud).

VIII.7 De Stichting publiceert geen bestuursverslagen en jaarrekeningen (art. 3:305a lid 5 BW)

115. De Stichting dient jaarlijks een jaarrekening en een bestuursverslag op te stellen volgens de eisen van Titel 9 van Boek 2 BW, en deze binnen acht dagen na vaststelling te publiceren op een algemeen toegankelijke internetpagina.
116. De Stichting stelt niets ten aanzien van voornoemde publicatieverplichting. De Gemeente constateert dat de Stichting geen jaarrekeningen en/of bestuursverslagen op haar website publiceert.

Beoordeling onder art. 3:305a BW (oud)

117. Verder schrijft Principe V van de Claimcode voor dat de Stichting de in uitwerking 8 van dat principe genoemde informatie op de website publiceert, waaronder cv's van de leden van het bestuur en de raad van toezicht en het beloningsbeleid ten aanzien van het bestuur. Zoals gezegd, voldoet de Stichting niet aan die publicatieverplichting (zie par. 108 hiervoor).

VIII.8 Tussenconclusie

118. Gelet op het voorgaande voldoet de Stichting evenmin aan de overige aan haar gestelde ontvankelijkheidseisen uit hoofde van art. 3:305a BW (nieuw en oud) en de Claimcode, waardoor zij niet-ontvankelijk dient te worden verklaard.

IX. BEWIJSAANBOD

119. Zonder onverplicht enige bewijslast op zich te nemen biedt de Gemeente uitdrukkelijk aan al haar stellingen te bewijzen door alle middelen rechtens, waaronder het overleggen van aanvullende producties en het horen van getuigen.

X. MET CONCLUSIE

Dat het de rechtbank moge behagen bij vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad,

1. te bepalen dat de Stichting niet-ontvankelijk is in haar vorderingen jegens de Gemeente;
2. de Stichting te veroordelen in de kosten van het geding, inclusief nakosten, een en ander te voldoen binnen veertien dagen na dagtekening van het vonnis, en – voor het geval voldoening van de kosten niet binnen voornoemde termijn plaatsvindt – te vermeerderen met de wettelijke rente over de kosten te rekenen vanaf veertien dagen na dagtekening van het vonnis.

Advocaat

PRODUCTIEOVERZICHT

PRODUCTIE	OMSCHRIJVING
Productie 1	Procesbesluit
Productie 2	Printscreen website Stichting 17 april 2023
Productie 3	Printscreen website Stichting 17 april 2023

Productie 1



Den Haag

PROCESBESLUIT

De ondergetekende, drs. L.J.T. Steenmetser, Directeur Bestaande Stad en Wonen, ten deze handelende namens burgemeester en wethouders van de gemeente Den Haag, ingevolge het bepaalde in artikel 3, onder c, van hoofdstuk 1.2 van de Mandaatregeling Den Haag 2022 (RIS312694) en paragraaf 1.3 van de Ondermandaatregeling DSO (DSO/10418680)

Overwegende dat:

- De gemeente Den Haag is gedagvaard door de stichting Stichting Sinti, Roma en Reizigers;
- De gemeente verweer wenst te voeren;
- Het nodig is de rechten van de gemeente veilig te stellen via een juridische procedure.

Gelet op het genoemd mandaat en ondermandaat, is ondergetekende bevoegd namens burgemeester en wethouders te besluiten tot het voeren van rechtsgedingen als bedoeld in artikel 160, lid 1 onder e Gemeentewet;

Besluit:

- 1) als gedaagde partij verweer te voeren, zowel in eerste aanleg, als zo nodig in hoger beroep en/of cassatie;
- 2) Advocatenkantoor AKD NV aan te wijzen als advocaat om de gemeente te vertegenwoordigen en daarvoor alle noodzakelijke proceshandelingen te verrichten, waaronder doch niet uitsluitend, het indienen van processtukken en het optreden tijdens mondelinge behandelingen.

Den Haag, 18 april 2023

Drs. L.J.T. Steenmetser.

Directeur Bestaande Stad en Wonen

Productie 2



[HOME](#) [HET WIEL](#) [OMBUDSMAN](#) [COLLEGE RVDM](#) [LEYWEG](#) [OVER ONS](#) [CONTACT](#)



Over ons

De Stichting Sinti, Roma en Reizigers behartigt de belangen van Sinti, Roma en Woonwagenbewoners in ons land. In overleg met alle betrokkenen treden wij op als vertegenwoordiger van de Sinti, Roma en Reizigers gemeenschap tegenover de Overheid en Media. Tevens wil de Stichting fungeren als koepel van lokale organisaties met een vergelijkbare doelstelling.



Productie 3



[HOME](#) [HET WIEL](#) [OMBUDSMAN](#) [COLLEGE RVDM](#) [LEYWEG](#) [OVER ONS](#) [CONTACT](#)



Rechtszaak tegen gemeente Den Haag over schending mensenrechten woonwagenbewoners

Woonwagenbewoners in Den Haag zijn dinsdag 8 november 2022 een rechtszaak gestart om zo af te dwingen dat de gemeente Den Haag stopt met het schenden van de mensenrechten van deze gemeenschap. Met deze procedure willen de woonwagenbewoners, verenigd in de stichting Sinti, Roma Reizigers en ondersteund door advocaten van mensenrechtenorganisatie PILP-NJCM en van Houthoff, bereiken dat woonwagenbewoners in Den Haag weer een reëel uitzicht hebben op het kunnen leven in een woonwagen en de mogelijkheid om hun gezamenlijke cultuur uit te oefenen.

Den Haag heeft jarenlang een uitsterfbeleid gevoerd voor woonwagenstandplaatsen. Dit uitsterfbeleid was discriminerend en in strijd met de mensenrechten. De overheid heeft namelijk de mensenrechtelijke plicht om ervoor te zorgen dat woonwagenbewoners hun cultuur kunnen blijven beleven en om die niet af te breken. Bij die cultuur hoort het wonen in een woonwagen. Dit heeft de Rijksoverheid in 2018 zelf ook expliciet erkend, nadat de overheid hier door woonwagenbewoners, (inter)nationale experts en advocaten op was aangesproken.

Door het uitsterfbeleid zijn er steeds minder woonwagenstandplaatsen in Den Haag. De enorme schaarste en de oneindig lange wachtlijst voor woonwagenstandplaatsen is dan ook (bewust) gecreëerd door de gemeente. De zwaarste mensenrechtenschendingen van het uitsterfbeleid hebben betrekking op de gedwongen ontruiming van zo'n 110 woonwagenstandplaatsen (waaronder de ontruiming van het woonwagenlocatie op de Escamplaan tussen 2006 en 2010). Deze beleidskeuze is nooit teruggedraaid of ongedaan gemaakt. Het College voor de Rechten van de Mens oordeelde op 7 december 2020 dat de situatie in Den Haag discriminerend is voor woonwagenbewoners. Hun situatie is vele malen erger dan de toch al lange wachttijden voor sociale huurwoningen, waardoor het wonen in een woonwagen geen reële optie is. Ook oordeelde het College dat Den Haag sinds 2018 onvoldoende stappen heeft gezet om het beleid te veranderen.



Tamara Posthuma verbonden aan de stichting, kan zelf ook niet in een woonwagen wonen. Zij zegt daarover: *"Mijn moeder wordt er heel verdrietig en hopeloos van. Het is erkend dat onze cultuur bescherming verdient, maar toch kunnen wij niet op onze traditionele wijze samenwonen met mijn familie zoals dat generaties lang is gedaan."* De gemeente is door de woonwagenbewoners in de afgelopen jaren meerdere keren gewezen op de verplichting om de gevolgen van het eerdere discriminerende beleid ongedaan te maken. De gemeente heeft echter (zo goed als) niets op dit vlak ondernomen. Daarom vragen de woonwagenbewoners de rechter te bepalen dat de gemeente Den Haag discrimineert en onrechtmatig handelt door het uitsterfbeleid niet aan te passen en door niets te doen om meer woonwagenstandplaatsen te realiseren. De woonwagenbewoners vragen de rechtbank ook de gemeente op te leggen voldoende nieuwe woonwagenstandplaatsen te realiseren. Zij worden in de rechtszaak ondersteund door PILP-NJCM en advocaten van Houthoff.